

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้แก่ เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญา ของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยได้นำเสนอด้วยตาราง ประกอบการบรรยาย แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ส่วนที่ 3 ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการดูแลตนเอง

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนาย ได้แก่ เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญา กับตัวแปรเกณฑ์คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์อำนาจในการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งจากปัจจัยคัดสรร ได้แก่ เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต และความสามารถทางสติปัญญา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ความเพียงพอของรายได้

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (N = 120 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	56	47
หญิง	64	53
อายุ		
60 - 74 ปี	106	88.3
75 ปีขึ้นไป	14	11.7
$(\bar{X} = 66.82, SD = 5.56)$		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	42	35.0
ประถมศึกษา	62	51.6
มัธยมศึกษา	12	10.0
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	4	3.4
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอ	30	25
ไม่เพียงพอ	90	75

จากตาราง 1 พบว่าผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53) มีอายุอยู่ในช่วง 60 - 74 ปี (ร้อยละ 88.3) โดยมีอายุเฉลี่ย 66.82 ปี ($SD = 5.56$) การศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 51.6) รองลงมา คือผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา (ร้อยละ 35) ส่วนในด้านฐานะทางเศรษฐกิจนั้นส่วนใหญ่เห็นว่ามียาได้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 75)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งจำแนกตามการเจ็บป่วย

การเจ็บป่วยและโรคหรือปัญหาสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
การเจ็บป่วย / ปัญหาสุขภาพ		
ไม่มี	25	20.8
มี	95	79.2
รวม	120	100.0
การเจ็บป่วย / ปัญหาสุขภาพที่พบ		
ปวดข้อเข่า ข้อเข่าอักเสบ	25	20.8
โรคความดันโลหิตสูง	21	17.5
ปัญหาการมองเห็น	20	16.7
ปัญหาการได้ยิน	10	8.3
ปัญหาการทรงตัว	10	8.3

จากตาราง 2 พบว่าผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยหรือปัญหาสุขภาพ (ร้อยละ 79.2) โดยการเจ็บป่วยหรือปัญหาสุขภาพที่พบมากที่สุด คือปวดข้อเข่า ข้อเข่าอักเสบ (ร้อยละ 20.8) รองลงมาคือ โรคความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 17.5) ปัญหาการมองเห็น (ร้อยละ 16.7) ปัญหาการได้ยิน (ร้อยละ 8.3) ปัญหาการทรงตัว (ร้อยละ 8.3)

ส่วนที่ 3 ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการดูแลตนเอง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตัวแปร	ช่วงคะแนน	$\bar{X}$	SD
ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	5 - 18	16.30	3.30
สุขภาพจิต	20 - 40	31.43	4.99
ความสามารถทางสติปัญญา	15 - 28	23.67	5.18
ความสามารถในการดูแลตนเอง	32 - 60	45.76	6.17

จากตาราง 3 พบว่าผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งมีคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเฉลี่ย 16.30 คะแนน ($SD = 3.30$) มีคะแนนภาวะสุขภาพจิตเฉลี่ย 31.43 คะแนน ($SD = 4.99$) มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาเฉลี่ย 23.67 คะแนน ($SD = 5.18$) และมีคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองเฉลี่ย 45.76 คะแนน ($SD = 6.17$)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการดูแลตนเอง

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน		
ต้องพึ่งพาผู้อื่น	16	13.4
ช่วยเหลือตนเองได้	104	86.6
สุขภาพจิต		
ต่ำ	12	10.0
ปานกลาง	86	71.7
ดี	22	18.3
ความสามารถทางสติปัญญา		
บกพร่อง	16	13.4
ปกติ	104	86.6
ความสามารถในการดูแลตนเอง		
ต่ำ	26	21.7
ปานกลาง	88	73.3
สูง	6	5.0

จากตาราง 4 พบว่าผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งส่วนใหญ่มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 86.6) มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 71.7) ความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 86.6) และส่วนใหญ่มีความสามารถในการดูแลตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.3)

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนาย ได้แก่ เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต ความสามารถทางสติปัญญา กับตัวแปรเกณฑ์คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนาย กับตัวแปรเกณฑ์ คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตัวทำนาย	<i>r</i>	<i>p</i>
เพศชาย	-.22*	.015*
อายุ	-.19*	.033*
การเจ็บป่วย	-.21*	.019*
ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	.39*	.000*
สุขภาพจิต	.29*	.001*
ความสามารถทางสติปัญญา	.53*	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$), *r* ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สุขภาพจิต และความสามารถทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = > .39, .29$, และ $.53$ ตามลำดับ $p < .05$) ส่วนเพศชาย อายุ และการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.22, -.19$ และ $-.21$ ตามลำดับ $p < .05$)

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์อำนาจในการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ
ไว้ที่พึ่งจากปัจจัยคัดสรร ได้แก่ เพศ อายุ การเจ็บป่วย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
สุขภาพจิต และความสามารถทางสติปัญญา

ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย โดยแสดงในรูปเมทริก
สหสัมพันธ์ (correlation matrix)

ตัวทำนาย	X1	X2	X3	X4	X5	X6
1. X1	1.000					
2. X2	-.256*	1.000				
3. X3	-.122	.368*	1.000			
4. X4	.047	.310*	.420*	1.000		
5. X5	.061	-.115	-.368*	.440*	1.000	
6. X6	-.056	-.222*	-.257*	.406*	.513*	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

(X1) เพศชาย (X2) อายุ (X3) การเจ็บป่วย (X4) ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร
ประจำวัน (X5) สุขภาพจิต (X6) ความสามารถทางสติปัญญา

จากตาราง 6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย พบว่าตัวแปรทำนายที่มี
ความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีจำนวนทั้งหมด 10 คู่ โดยมีค่าความ
สัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายตั้งแต่ -.368 ถึง .513 และไม่มีตัวทำนายคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันเองสูง
กว่า .75 ดังนั้น ตัวทำนายทุกตัวสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจในการร่วมกันทำนายความ
สามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไว้ที่พึ่งได้โดยไม่เกิดปัญหาตัวทำนายมีความสัมพันธ์กันเอง
สูง (Multicollinearity) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ตารางที่ 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายกับตัวแปรเกณฑ์คือความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง

ตัวทำนาย	R^2	R^2	b	SE	$Beta$	t	p
change							
ขั้นที่ 1							
X1	.29	.29	.54	.078	.54	6.9*	.000
ขั้นที่ 2							
X1			.45	.083	.45	5.4*	.000
X2	.33	.04	.41	.156	.22	2.6*	.010
ขั้นที่ 3							
X1			.42	.081	.43	5.3*	.000
X2			.44	.152	.23	2.9*	.005
X3	.37	.04	-2.56	.911	-.21	-2.8*	.006
ค่าคงที่ (b_0) = 34.03		Overall $F = 22.61^*$					

*นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

X1	ความสามารถทางสติปัญญา
X2	ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
X3	เพศชาย
R^2	ค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย
R^2 change	ค่าการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย
b	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปกติ
$Beta$	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน
SE	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
Overall F	ค่าเอฟส่วนรวม

จากตาราง 7 พบว่าการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้ผลดังนี้

ขั้นที่ 1 ตัวทำนายที่เข้าสมการถดถอยพหุแบบขั้นตอนอันดับ 1 คือ ความสามารถทางสติปัญญา สามารถทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้ร้อยละ 29 ($t = 6.9$, $p < .05$)

ขั้นที่ 2 เมื่อเพิ่มตัวทำนาย ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เข้าในสมการ พบว่าสามารถร่วมกันทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33 ($t = 2.6$, $p < .05$)

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการคัดเลือกตัวทำนายเข้าในสมการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง เมื่อเพิ่มตัวทำนายเพศชายเข้าในสมการ พบว่าสามารถทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37 ($t = -2.8$, $p < .05$)

ดังนั้นความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเพศชาย เป็นปัจจัยที่ร่วมกันทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยความสามารถทางสติปัญญาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งสูงสุด รองลงมาคือ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเพศชาย สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 37 สามารถเขียนสมการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองได้ดังนี้

สูตรสมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3$$

เมื่อ $Y' =$ ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งที่ได้จากการทำนาย

$$b_0 = \text{ค่าคงที่} = 34.03$$

$$b_1 = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของ ความสามารถทางสติปัญญา} = .42$$

$$b_2 = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน} = .44$$

$$b_3 = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของเพศชาย} = -2.56$$

$$X_1 = \text{ความสามารถทางสติปัญญา}$$

$$X_2 = \text{ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน}$$

$$X_3 = \text{เพศชาย}$$

ดังนั้นสมการถดถอยพหุในการทำนายความสามารถในการดูแลตนเองที่ได้จากการทำนายในรูปคะแนนดิบของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งโดยมีจุดตัดที่ค่าคงที่ 34.03 คือ

$$\begin{aligned}\text{ความสามารถในการดูแลตนเอง} &= 34.03 + .42 (\text{ความสามารถทางสติปัญญา}) \\ &+ .44 (\text{ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน}) \\ &- 2.56 (\text{เพศชาย})\end{aligned}$$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (*beta*) พบว่า ตัวทำนายที่มีค่าสูงสุดคือ ความสามารถทางสติปัญญา (*beta* = .43) ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (*beta* = .23) และเพศชาย (*beta* = -.21) สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความสามารถในการดูแลตนเอง} &= .43 (\text{ความสามารถทางสติปัญญา}) \\ &+ .23 (\text{ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน}) \\ &- .21 (\text{เพศชาย})\end{aligned}$$